

Tytti Pasanen

27.10.2022

Maa- ja metsätalousministeriö

Viite: Lausuntopyyntöne 10.10.2022 VN/26649/2022

THL:n lausunto luonnoksesta Kansalliseksi metsästrategiaksi (KMS2035)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja tulla kuulluksi metsästrategian valmistelussa.

THL tarkasteli metsästrategiaa kansalaisten hyvinvoinnin näkökulmasta, joka on esillä strategian visiossa ”Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille”. Hyvinvointinäkökulmaan liittyvät erityisesti toimintaympäristön muutosta käsittelevän luvun osiot ”2.2.3 Väestörakenne ja arvomuutokset”, strategisten päämäärien kohta ”3.2.2. Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä” sekä toimeenpanon kärkihankkeista ”4.2.1 Metsien kasvu” sekä ”4.2.3 Metsäalan uudistuminen”.

Strategiassa on tunnistettu väestörakenteen muutokseen liittyviä lähtökohtia (luku 2.2.3). Näistä metsien virkistyskäytölle erityisen olennaisia ovat ikääntyminen sekä kaupungistuminen. Strategiassa tuodaan lisäksi esille, että luonnon virkistyskäytöllä tiedetään olevan yhteys terveyteen ja hyvinvointiin ja että virkistyskäyttö painottuu asutusalueiden lähimetsiin.

Metsien virkistyskäytön hyvinvointinäkökulma tulee myös selvästi esille strategian kokoavassa visiossa sekä yhdessä sen neljästä päämäärästä ”Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä”. *Näihin päämääriin nähden virkistyskäyttö ja siihen liittyvät terveystyötyöt eivät kuitenkaan tule kovin voimakkaasti esille esitetyissä hankesalkuissa ja niiden toimenpiteissä.*

Salkussa 4.2.1 käsitellään metsien kasvua ja saavutettavuutta. Metsien saavutettavuutta tavoitellaan kasvun ja tieverkoston kehittämisen kautta. *THL haluaa nostaa esille, että virkistyskäytön kannalta olennaisempi toimenpide olisi turvata jo olemassa oleva metsäpinta-ala asutuksen lähellä.* Saavutettava lähiluonto on erityisen tärkeää ikääntyneille, joiden määrä Suomessa kasvaa. Kaupungistumisen ja kaupunkien laajenemisen sekä täydennysrakennuksen myötä lähiluonnon määrä ja saavutettavuus on vaarassa heikentyä yhä useammalla suomalaisella iästä riippumatta.

Salkussa 4.2.3 käsitellään metsäalan uudistumista, ja tässä keskeisiä toimenpiteitä ovat nuoriin kohdistuvat toimenpiteet sekä metsä- ja luontopalveluiden sekä metsien virkistyskäytön ja luontomatkailun edistäminen. Näihin liittyen THL haluaisi tuoda esille kaksi näkökulmaa:

1) Kohderyhmänä nuoret on perusteltu metsäalan koulutuksen houkuttelevuuden lisäämiseksi, mutta mikäli tavoitellaan metsien käytön ja metsäkulttuurin ymmärryksen kasvamista, *lapsuuden luontokokemuksien edistämällä voi olla merkittävämpi rooli.* Merkittävää on myös, että kansainvälisen tutkimuksen valossa lapsena luonnossa enemmän aikaa viettäneet ulkoilevat myös aikuisuudessa muita useammin sekä heillä on vähemmän mielenterveysongelmia sekä lapsuudessa että aikuisuudessa. Lapsuuden luontokäynneissä taas aiemmin mainittu saavutettavuus kodin lähellä korostuu, sillä lasten liikkumismahdollisuudet kodin ulkopuolella ovat rajatut kuin aikuisilla.

2) Toimenpiteessä ”Toteutetaan metsä- ja luonto-palveluyrittäjyyden kasvuohjelma” mainitaan ekosysteemipalveluiden markkinalähtöisen liiketoiminnan kehittäminen ja arvottaminen. Myös

Tytti Pasanen

27.10.2022

luontomatkailuun liittyvässä tavoitteessa painotetaan liiketoimintapotentiaalia. Pelkästään markkinalähtöisyyttä painotettaessa riskinä on, että paikalliset virkistys- ja kulttuuriarvot sekä ekologiset arvot sivuutetaan. Esimerkkinä tällaisesta voi olla johdannossa sivuttu saamelaisten kotiseutualueilla tapahtuva liiketoiminta. *Ekosysteemipalveluihin liittyvän liiketoiminnan lähtökohtina olisi markkinalähtöisyyden ohella hyvä huomioida ekologisten ja kulttuuristen arvojen kunnioittaminen.*

Pääjohtaja

Markku Tervahauta

Johtaja

Otto Helve